

Bohoslužby ve Třetí neděli po Velikonocích, 25. dubna 2021, J 15,1–5

*Plésej Bohu všechna země. Zpívejte žalmy k slávě jména jeho, ohlašujte slávu a chválu jeho.
Ž 66,1n*

Milé sestry, milí bratři, vítám vás v tomto bohoslužebném shromáždění a zdravím vás apoštolským pozdravem: Pokoj vám všem, kdo jste v Kristu Ježíši. Amen.

Píseň Žalm 66

Modlitba:

Bože, Otče i Matko naše, děkujeme, že jsme mohli dnes zase přijít, abychom byli u tebe a poslouchali tvá slova. Děkujeme, že jsi se svými slovy poslal za námi Ježíše, aby nám je povídal a svými skutky nás do jejich významu uváděl. Jsou pro nás jako očištná lázeň. A jejich poslouchání z nás tvoří Ježíšovy učedníky.

Ježíšova slova a jeho skutky nám způsobují velikou radost, posilňují nás a pozvedají. V jejich světle však vidíme také svůj hřích, který se promítá do naší sebestřednosti a sobeckého vnímání ostatních lidí a světa kolem. Prosíme, ošetři nás, aby náš život přinášel jiné ovoce.

Prosíme, nedovol nám, abychom zplaněli. Dodávej nám odvalu ke statečným projevům korespondujícím s dobrotou Ježíšovou. Také v těchto bohoslužbách nás kultivuj jako starostlivý sadař svůj sad. Oslav se při nás. Amen.

Čtení: J 13,1–17

Píseň 434

Kázání: J 15,1–5

Milé sestry, milí bratři!

Co by nám opravdu scházelo, kdybychom to neměli? Na první dobrou bychom jistě vyjmenovali mnoho důležitých věcí, které jsou pro nás potřebné. Ale kdybychom je brali jednu po druhé, velmi rychle přijdeme na to, že některé vycházejí z jiných, třeba – kdybych pro sebe za důležité nepovažoval pero, úplně zbytečný by mi byl inkoust. Takto by nám nakonec zbylo jen pár věcí, bez kterých by to vskutku nešlo, a pár takových, bez kterých by to asi šlo, ale scházely by nám tak, že by to ani za to nestálo, protože o nás vypovídají, kdo jsme, vedle toho, že dýcháme a jsme savci. Tyto nás dnes zajímají.

Dříve se říkalo – pověz mi, co čteš, a já ti povím, kdo jsi (v současnosti by sem nepatřily jenom knihy a noviny, ale také internetové servery). To bylo moudré rčení, neplatilo jistě na všechny, ale vycházelo z pravdy o člověku, že ho některé skutečnosti určují tak výrazně, že o něm vše podstatné vypovídají nebo téměř vše. Slovy podobenství – člověk je jako ratolest vyrůstající z kmene. Kmen ji určuje. Je to ratolest právě tohoto kmene. Ratolest na hrušni není ratolest švestky. A její plody jsou hrušky. Ale je to jen podobenství, člověk umí nést i jiné a různé plody, žel. Ale vždycky jenom takové, z čeho on sám vyrůstá, co mu dává svou mízu, svůj, řekněme, genetický kód. Jestli je

vyživován nedůvěrou, sotva bude důvěřovat, jestli bude vyživován pohrdáním, sotva bude respektovat, jestli bude vyživován odmítáním, sotva bude přijímat atd.

Ježíš sám sebe připodobňuje k takovému kmeni, ze kterého rostou ratolesti. K těm připodobňuje nás. Nás a všechny, kdo posloucháme jeho slova. Totiž, čteme si dnes z dlouhého kázání zaznamenaného v evangeliu Janově, ze kterého je podobenství o kmeni a ratolestech. Ježíš je káže u poslední večeře. Jeho důležitost je tím zvýrazněná. Po tom, co Ježíš umyje nohy svým učedníkům, posadí se a začne jim kázat. Sluha není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho poslal, a vy mě nazýváte Mistrem a Pánem, a máte pravdu, skutečně jsem. Jestliže tedy já, Mistr a Pán, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já. A pak pokračuje v kázání až k podobenství o kmeni a ratolestech a skončí modlitbou za ty, kdo poslouchají jeho slova, pak je zatčen. Nemůžeme být jiní, než je on, náš Mistr a Pán. Ratolest nemůže být jiná než kmen, ze kterého vyrůstá. Nejde o vnějškovou podobnost ani o povahovou podobnost, možná ani ne o názorovou podobnost. Ta podobnost je založená na podobnosti kmene a ratolesti, která z kmene vyrůstá. Rozhodující je, z čeho člověk bere životní sílu, co ho určuje, z čeho vyrůstá. Tím pak je. A kým je, se zcela určitě projeví na tom, jaký je, protože jinak to není možné. Na trní nerostou fíky, podle jiného Ježíšova podobenství. Plody rostou na ratolestech, ale ratolesti na kmeni, je-li to fíkovník, je zřejmé, co rodí. Když rodíme něco jiného, není pochyb, že našim Pánem a Mistrem je už někdo jiný. To se na rozdíl od stromů lidem stává. Ale ani toto není fatální.

Podobenství má kvůli tomu ještě jednu postavu, velmi důležitou. Je to sadař, vinař, o kterém Ježíš říká, že je to jeho Otec. To jsou také obrazy podobenství. Otec je postava, ke které se má Ježíš jako syn, tedy je to nejužší vztah, pro nás nejlépe představitelný, ale v naší kultuře by mohl být představitelný i vztah matky a dcery nebo rodiče a dítěte. Zásadní je to, co dělá. Je vinař, pečuje o ratolesti révy. Některé, které nenesou plody, odřezává. Kdo někdy prořezával stromy nebo stříhal révu, ví, že se to takto dělá. Ale tím se nemusíme nijak zvlášť zatěžovat, to naše práce není, a také nemáme ambice nenést plody, to by nedávalo smysl. A úplně nepatřičné je přemýšlet o tom, kdo jsou ti odřezaní. Účelem této zmínky není ani vyděsit z odřezání nebo vyděsit z vinaře, vždyť je to ten nejbližší stromu, a tedy i ratolestem, Ježíšovi, i nám, rozhodně skrze Ježíše i nám. Ta zmínka má význam pro to, abychom v nějakém entuziasmu růstu nezapomněli, že z toho, z čeho žijeme, co je nám vzácné a životadárné, přinášíme plody, projevujeme se, zrcadlí se to v našem přemýšlení, citění i konání. Kdyby se to nedělo, sami sebe bychom vnímali, že žijeme zbytečně, že náš život je prázdný. Takový by byl. To ale určitě nechceme. Chceme žít tím, co nás k životu uzpůsobuje, přinášet ovoce toho. Vinař ty ratolesti, které nesou ovoce čistí, aby nesla hojnější ovoce. Bůh Ježíšův i náš o nás pečuje. Hojnosti našich plodů mají rozhodující měrou přispět jeho laskavá a moudrá slova, se kterými k nám poslal našeho Pána a Mistra Ježíše. Ta nás čistí, kultivují, zušlechťují. Nemohu sloužit tím, že bych vám popsal, jak to čištění dělá třeba moravský vinař. Ale mohu povědět, jak se to děje nám. Ježíš nám říká – vy jste již čisti pro slovo, které jsem k vám mluvil.

Mohlo by nás znepokojovat, jakým způsobem rosteme jako ratolesti z kmene, kterým je Ježíš. Jestli se nemýlíme, když se pouštíme do projektů, se kterými se namáháme, jestli právě toto je v intencích našeho Pána a Mistra, jestli naše projevy nesou nějakou podobnost s jeho záměry, a jestli vůbec náš život přináší nějaké plody. Určitá míra pochybnosti nebo pokory nebo bázně je spíše k užitku než ke škodě. Upokojením ať jsou pro nás slova našeho Mistra a Pána, která k nám mluvil a mluví, ta nás očišťují a uzpůsobují, že náš život ovoce přináší. Ježíšova slova jsou nástrojem k naší kultivaci, je používá laskavý vinař, aby zušlechťoval naše přemýšlení, emoce i konání. Bůh se stará, abychom zůstávali vrostlí do kmene, kterým pro nás učinil Ježíš, a z něho rostli a rodili. Ježíšovými

slovy o nás pečuje, abychom nežili planý život, takový, který má dobré vstupy, ale žádné výstupy, dnešní terminologií.

Ježíš ve svém kázání ty, kdo poslouchají jeho slova, prosí: „Zůstaňte ve mně, a já ve vás. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmene, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně.“ Určitě je v tom také mystický tón, propojenost s Ježíšem překračuje standardní vnímání vztahů. Náš vztah je hluboce bytostný, těžko vyjádřitelný slovy, proto jenom podobenstvím, připodobňujícím obrazem. Je to existenciální propojenost jako kmene a ratolesti, jako jeden v druhém. Rovinu mystiky ale překračuje v nesení ovoce. Náš vztah k Ježíšovi je niterný, nesnadně popsateľný, ale přináší ovoce, má sledovatelné projevy. To, co přijímáme, se navenek projevuje. Děje se tak ze samé podstaty našeho vztahu. Jako ti, kdo poslouchají Ježíšova slova, ti, kdo z něho vyrůstají, neseme jeho směřování odpovídající plody, jako třeba vzájemné mytí nohou, tedy, že jsme jeden pro druhého, že se navzájem snášíme, že si nejsme odporní, že ze sebe navzájem snímáme selhání, smýváme si prach cest, a podobně. Bez síly od něho, bez zmocnění jeho láskou, bez vědomí jeho odpuštění, bychom ničeho takového nebyli schopni.

A není to tak, že bychom k Ježíšovým projevům měli teprve dorůst, až bychom už byli schopni přinést ovoce. Ježíš nás ujišťuje: „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce.“ Plodný život, životní projevy přinášející ovoce jsou výsledkem zůstávání v našem Pánovi a Mistrovi, přímým následkem bedlivého poslouchání jeho slov. Nejsou to plody naší práce na sobě, která potřebuje čas. Láska, milosrdenství, odpuštění, solidarita, vcítění, respekt a podobné plody rodí ratolesti vyrůstající z kmene, kterým je Ježíš hned, rozhodně však tehdy, když je jich třeba. Vy už jste ratolesti, které už nesou hojné ovoce. Ne až k tomu dorostete, ale už nyní, a ne trochu ovoce, jak se zadaří, ale hojné ovoce. Protože to není jenom vaše ovoce, nýbrž je to ovoce toho, že vyrůstáte z kmene. Bez Ježíše bychom nebyli tím, kdo jsme, a bez naslouchání jeho slovům bychom nebyli takoví, jací jsme. Jaké by pak bylo naše ovoce, naše životní projevy? Amen.

Modleme se:

Bože náš, děkujeme, že ty jsi pro nás učinil Ježíše kmenem, ze kterého můžeme vyrůstat. Děkujeme, že náš život bere svou podobu od něho. Prosíme, ošetřuj a zušlechťuj nás Ježíšovými slovy, abychom přinášeli hojnější ovoce dobrých plodů života. Amen.

Píseň 388

Oznámení

Přímluvy:

Pane a Mistře náš, Ježíši, děkujeme, že tvým slovům vždy předcházely činy, abychom nebyli v nejistotě, o čem k nám mluvíš. Děkujeme, že jsi nás očistil od hříchu, od vzdoru vůči Bohu. Děkujeme za tvou lásku, ve které poklekáš, abys nám posloužil a dal nám naši lidskou důstojnost. Děkujeme, že tvoje činy nasměrovaly naše životní projevy. Děkujeme pak i za všechna tvoje slova, která smíme poslouchat, formují nás jako tvoje ratolesti.

Prosíme dnes za každého, kdo nemá nikoho, aby mu umyl nohy, kdo nemá svého člověka, kdo postrádá společníka pro ta nejužší společenství. Prosíme i za ty, kdo mají odhodlání se k někomu sklonit, ale nakonec to neudělají. Prosíme, zmocni nás svou láskou, která umí přinášet svoje ovoce. Prosíme za seniory, kteří bolestně nesou svou odkázanost na druhé. Dej citlivost těm druhým učinit

seniorům stáří snesitelnějším. Buď blízko těm, kdo už sebe málo vnímají. Ochraňuj právě narozené, bezbranné. Bdi nad světem, aby v něm lidé a národy neřešily konflikty násilím. Nedovol, aby silnější ubližovali slabším. Přiveď k odpovědnému jednání odpovědné. Prosíme, pomoz mnohým trpícím v Indii.

Pane, drž nás u sebe, abychom nežili planě. Amen.

Modlitba Páně

Píseň 446

Poslání:

Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li má slova ve vás, prostě, oč chcete, a stane se vám. Tím bude oslaven můj Otec, když ponesete hojné ovoce a budete mými učedníky. Ĵ 15,7n.

Požehnání:

Jako si Otec zamiloval mne, tak jsem si já zamiloval vás. Zůstaňte v mé lásce. To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost aby byla plná. Ĵ 15,9.11.

Píseň 452

Miroslav Hamari